

EBA/GL/2016/05

07/11/2016

Iránymutatások

a hitelintézeteket felügyelő illetékes
hatóságok és a hitelintézetek
jogszabályban előírt könyvvizsgálatát
végző, jogszabály szerint engedélyezett
könyvvizsgáló(k) és könyvvizsgáló
társaság(ok) közötti kommunikációról

1. Megfelelés és beszámolási kötelezettségek

Az iránymutatások jogállása

1. Az e dokumentumban szereplő iránymutatásokat az EBH az 1093/2010/EU rendelet¹ 16. cikkének rendelkezéseivel összhangban adta ki. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése szerint az illetékes hatóságok és pénzügyi intézmények minden erőfeszítést megtesznek azért, hogy megfeleljenek az iránymutatásoknak.
2. Az iránymutatások rögzítik az EBH álláspontját azzal kapcsolatban, hogy mi a megfelelő felügyeleti gyakorlat a Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszerében, és miként kell alkalmazni az uniós jogot egy adott területen belül. Az 1093/2010/EU rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, az iránymutatások hatálya alá tartozó illetékes hatóságok azzal tesznek eleget az iránymutatásnak, hogy megfelelően beépítik azt saját felügyeleti gyakorlataikba (pl. saját jogi kereteik vagy felügyeleti folyamataik módosításával), beleértve azokat az eseteket is, ahol az iránymutatás elsősorban intézményekre vonatkozik.

Adatszolgáltatási követelmények

3. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése értelmében az egyes illetékes hatóságok 09.01.2017-ig kötelesek értesíteni az EBH-t arról, hogy megfelelnek-e vagy meg kívánják-e felelni ennek az iránymutatásnak, és ha nem, úgy tájékoztatniuk kell az EBH-t a meg nem felelés indokairól. Amennyiben a fenti határidőig ilyen értesítés nem érkezik, az EBH úgy tekinti, hogy a szóban forgó illetékes hatóság nem felel meg az iránymutatásnak. Az értesítéseket „EBA/GL/2016/05” hivatkozással az EBH honlapján szereplő formanyomtatványon kell megküldeni a compliance@eba.europa.eu címre. Az értesítéseket olyan személyek nyújthatják be, akik megfelelő felhatalmazással rendelkeznek arra nézve, hogy illetékes hatóságuk nevében nyilatkozzanak annak megfeleléséről. Az EBH-nak a megfeleléssel kapcsolatban bekövetkező bármely változást is be kell jelenteni.
4. Az értesítéseket a 16. cikk (3) bekezdésével összhangban közzéteszik az EBH honlapján.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

2. Tárgy, hatály, címzettek és fogalommeghatározások

2.1 Tárgy

5. Ezek az iránymutatások az 537/2014/EU rendelet 2 12. cikkének (2) bekezdésével összhangban meghatározzák egyrészt a hitelintézeteket felügyelő illetékes hatóságok (a továbbiakban: „illetékes hatóságok” és „hitelintézetek”), másrészt pedig az említett hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálatát végző, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló(k) és könyvvizsgáló társaság(ok) (a továbbiakban: „könyvvizsgálók”) közötti tényleges párbeszéd kialakítására vonatkozó követelményeket.
6. Az iránymutatások célja a hitelintézetek felügyeletének megkönnyítése az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti tényleges kommunikáció előmozdítása révén.

2.2 Hatály

7. Az iránymutatásokat a hitelintézetek felügyeletét végző illetékes hatóságok és a hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálatát végző könyvvizsgálók között e feladatkörükkel kapcsolatban folyó kommunikáció vonatkozásában kell alkalmazni.
8. Az iránymutatások különösen az illetékes hatóság és az adott hitelintézet könyvvizsgálója vagy könyvvizsgálói csoportja közötti kommunikációra (az 5. szakaszban ismertetett intézményspecifikus kommunikáció), és az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálói szakma (a 6. szakaszban ismertetett kollektív kommunikáció) közötti kommunikációra vonatkoznak.
9. Az iránymutatások nem érintik a könyvvizsgáló 2013/36/EU rendelet³ 63. cikkének (1) bekezdésében és az 537/2014/EU rendelet 12. cikkének (1) bekezdésében említett beszámolási kötelezettségét.

2.3 Címzettek

10. Ezen iránymutatások címzettjei az 1093/2010/EU rendelet 4. cikke (2) bekezdésének i. pontjában meghatározott illetékes hatóságok.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2014. április 16-i 537/2014/EU rendelete a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabályban előírt könyvvizsgálatára vonatkozó egyedi követelményekről és a 2005/909/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2014.5.27., 77. o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. június 26-i 2013/36/EU irányelve a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2013.6.27., 338. o.).

2.4 Fogalommeghatározások

11. eltérő rendelkezés hiányában az iránymutatások a 2006/43/EK irányelvben⁴, az 537/2014/EU rendeletben és a 2013/36/EU irányelvben használt és meghatározott fogalmakat azokkal egyező módon értelmezik. Ezeknek az iránymutatásoknak az alkalmazásában a következő fogalmak az alábbi jelentéssel bírnak:

Részletekbe menő kommunikáció	A 22. és 23. bekezdésben említett esetekben folytatott, gyakoribb, hivatalos formában és/vagy dokumentált alapon zajló kommunikáció, amelynek célja, hogy jelentősebb felügyeleti erőfeszítések alkalmazásakor vagy azok szükségessége esetén a hitelintézetről megfelelőbb képet lehessen kialakítani.
Lényeges információk	A hitelintézet felügyelete vagy jogszabályban előírt könyvvizsgálata során nyert olyan információk, amelyek megváltoztathatják vagy befolyásolhatják az adott információkra feladatuk ellátása érdekében hagyatkozó illetékes hatóság vagy könyvvizsgáló általi értékelést vagy döntést.
Intézményspecifikus információk	Valamely egyedi hitelintézetre vonatkozó információk.
Ágazatspecifikus információk	A hitelintézeti ágazat egészére vagy annak egy részére vonatkozó információk.
Hozzáértő személy	Az illetékes hatóságnál vagy a könyvvizsgálónál dolgozó olyan személy, aki a szóban forgó kérdésben rendelkezik a szükséges szakmai ismeretekkel, készségekkel és tapasztalattal.
Tájékozott személy	Az illetékes hatóságnál vagy a könyvvizsgálónál dolgozó olyan személy, aki elegendő és naprakész információkkal rendelkezik a hitelintézet tevékenységeinek kockázati profiljáról, nagyságrendjéről és összetettségéről a szóban forgó kérdéshez kapcsolódóan.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. május 17-i 2006/43/EK irányelve az éves és összevont (konszolidált) éves beszámolóik jog szerinti könyvvizsgálatáról, a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 84/253/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 157., 2006.6.9., 87. o.).

Felhatalmazott személy	Az illetékes hatóságnál vagy a könyvvizsgálónál dolgozó olyan személy, aki jogi felhatalmazással rendelkezik arra, hogy szervezete nevében eljárjon, és ezért információkat oszthat meg és szükség esetén megfelelő döntést hozhat a szóban forgó kérdésben.
Felügyeleti csoport vezetője	Az illetékes hatóság állományába tartozó személy, akinek feladata a hitelintézet felügyeletében részt vevő felügyeleti csoporton belüli munka megszervezése és koordinálása.
Kétoldalú találkozó	Az illetékes hatóság és a hitelintézet könyvvizsgálójának találkozója.
Háromoldalú találkozó	Az illetékes hatóság, a könyvvizsgáló és a hitelintézet találkozója.

3. Végrehajtás

Alkalmazás időpontja

12. Ezek az iránymutatások 2017. március 31-től alkalmazandók.

4. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti kommunikáció általános kerete

13. Az illetékes hatóságoknak és a könyvvizsgálóknak egyaránt feladata a közöttük folyó tényleges kommunikáció kialakítása az 537/2014/EU rendelet 12. cikke (2) bekezdésének első albekezdésével összhangban.
14. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók között nyílt és konstruktív, a váratlan jövőbeli fejleményekhez igazodni képes kommunikációt kell kialakítani.
15. A tényleges kommunikáció kiépítése és garantálása érdekében az illetékes hatóságoknak és a könyvvizsgálóknak megfelelő folyamatokat kell kialakítaniuk és azokat ismerniük kell.
16. Az illetékes hatóságoknak és a könyvvizsgálóknak hozzá kell járulniuk szerepük és feladatköreik kölcsönös megértéséhez.
17. A feleknek el kell látniuk saját feladatköreiket, és egyik fél sem használhatja fel a másik fél munkáját saját munkájának kiváltására. A felek munkájához a legfőbb információforrást továbbra is a felügyelt hitelintézetnek kell képeznie.
18. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti tényleges kommunikációnak segítenie kell a hitelintézetre vonatkozó, az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók feladatai tekintetében jelentőséggel bíró információk megosztását. Az információk megosztásánál figyelembe kell venni az illetékes hatóságok és könyvvizsgálók eltérő felelősségét, amelyek feladatuk eltérő hatóköréből és céljából adódnak.
19. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti kommunikáció keretében megosztott valamennyi információra vonatkoznak a 2013/36/EU irányelv VII. címe 1. fejezetének II. szakaszában megállapított titoktartási követelmények, és az 537/2014/EU rendelet 12. cikke (3) bekezdésének értelmében a könyvvizsgálók által bármely információnak a kommunikáció keretében az illetékes hatóságok előtt történő jóhiszemű felfedése nem képezi az információk nyilvánosságra hozatalára vonatkozó szerződéses vagy jogszabályi korlátozások megszegését.
20. Az illetékes hatóságoknak arányos megközelítést kell alkalmazniuk a könyvvizsgálókkal folytatott kommunikációjuk során, és erőforrásaikat a tényleges kommunikáció kialakítása érdekében hatékonyan kell felhasználniuk.
21. Az iránymutatások alkalmazásának arányos megközelítése az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti kommunikáció ezen iránymutatások 5. és 6. szakaszában említett

elemeinek (a megosztott információk köre, a kommunikáció formája, a kommunikáció résztvevői, gyakorisága és időzítése, kollektív kommunikáció a könyvvizsgálókkal) a hitelintézet méretével, belső szervezetével és jellegével, tevékenységeinek hatókörével és összetettségével való összehangolását szolgálja annak érdekében, hogy az iránymutatások célkitűzései hatékonyan teljesüljenek.

22. Részletekbe menő kommunikációt kell folytatni különösen a 2013/36/EU irányelv 131. cikkében említett hitelintézetek (globálisan rendszerszinten jelentős intézmények⁵ és egyéb rendszerszinten jelentős intézmények⁶), valamint azon intézmények könyvvizsgálóival, melyekkel kapcsolatosan az illetékes hatóság a hitelintézet mérete és belső szervezete, valamint tevékenységeinek jellege, nagyságrendje és összetettsége alapján így határoz.

23. Emellett az illetékes hatóságoknak folyamatosan értékelniük kell, hogy szükséges-e bármely hitelintézet könyvvizsgálójával részletekbe menő kommunikációt folytatni esetileg felmerülő olyan kérdések nyomán, mint az alábbiak:

- a felügyeleti értékelés vagy jogszabályban előírt könyvvizsgálat közelmúltbeli jelentős megállapításai;
- olyan közelmúltbeli fejlemények, amelyek megváltoztathatják a kockázatértékelést vagy a hitelintézetre vonatkozóan alkalmazott felügyelet szintjét;
- a hitelintézet jogszabályban előírt könyvvizsgálatára kinevezett könyvvizsgáló személyében bekövetkező változás (ideértve azokat az eseteket, amikor a hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálatának piacára új könyvvizsgáló lép be);
- a könyvvizsgáló könyvvizsgálati megbízás ideje alatt történő felmentése vagy lemondása.

⁵ A Bizottság 2014. október 8-i 1222/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelete a 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a globálisan rendszerszinten jelentős intézmények azonosítására és a globálisan rendszerszinten jelentős intézmények alkategóriáinak meghatározására alkalmazott módszertan részletes leírására vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 330., 2014.11.15., 27. o.).

⁶ Az EBH iránymutatásai a 2013/36/EU irányelv 131. cikke (3) bekezdésének az egyéb rendszerszinten jelentős intézmények értékelésével kapcsolatban történő alkalmazása feltételeinek a meghatározására szolgáló kritériumokról (EBA/GL/2014/10).

5. Az illetékes hatóságok és a hitelintézeti könyvvizsgálók közötti kommunikáció

A megosztott információk köre

1. alapelv: A megosztott információknak az információk lényegességét tekintve mindkét fél feladatai vonatkozásában jelentőséggel kell bírniuk.

24. Az illetékes hatóságoknak a könyvvizsgálókkal együttműködve kell azonosítaniuk az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók érdeklődésére egyaránt számot tartó területeket, amelyek tekintetében a jelentős információk megosztása elősegítheti a felügyeleti feladat ellátását és esetlegesen hatást gyakorolhat a jogszabályban előírt könyvvizsgálatra.
25. A megosztandó információk körének mérlegeléskor kellően figyelembe kell venni az információk lényegességét, ideértve azok valószínűsíthető nagyságrendjét és a hitelintézet felügyeletére és jogszabályban előírt könyvvizsgálatára gyakorolt lehetséges hatást.
26. A megosztandó információk körébe az alábbi jellegű információk tartozhatnak:
 - a. intézményspecifikus;
 - b. ágazatspecifikus;
 - c. aktuális problémák;
 - d. kialakulóban lévő problémák.
27. Az iránymutatások mellékletében található azon területek és kérdéskörök nem teljes körű felsorolása, amelyekre vonatkozóan az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók között információkat meg lehet osztani.
28. Az illetékes hatóságoknak a tényleges kommunikáció és információmegosztás elősegítése érdekében listát kell készíteniük a megvitatandó kérdésekről, amennyiben az a gyakorlatban megvalósítható. Az illetékes hatóságoknak a kommunikáció megtörténte előtt egyeztetniük kell a könyvvizsgálókkal a lista megfelelőségéről, és ösztönözniük kell őket az ahhoz való hozzászólásra.

2. alapelv: Az illetékes hatóságoknak fel kell kérniük a könyvvizsgálókat minden, a hitelintézet felügyelete szempontjából fontos kérdésekre vonatkozó információ megosztására.

29. A bekért információk körébe tartozhatnak az elvégzett ellenőrzési eljárásokkal kapcsolatos információk, a megszerzett releváns könyvvizsgálati bizonyítékok és a könyvvizsgálók következtetései, amennyiben az illetékes hatóság megítélése szerint ezek az információk elősegíthetik a felügyeleti feladatok ellátását.
30. A releváns információk a jogszabályban előírt könyvvizsgálat során szerzett információk és ismeretek, amelyek például – de nem kizárólag – a következő területekre vonatkoznak, és amelyek részletesen az Iránymutatások mellékletében kerülnek bemutatásra, mindegyik esetében nem teljes körűen felsorolva az oda tartozó kérdésköröket:
- a. A hitelintézet külső környezete és kockázati profilja;
 - b. Vállalatirányítás és belső kontrollok;
 - c. A hitelintézetnek a vállalkozás folytatására való képessége;
 - d. Könyvvizsgálati módszer;
 - e. Pénzügyi kimutatások, eszközök és források értékelése, adatszolgáltatások;
 - f. A könyvvizsgálói jelentés és a könyvvizsgálók által a hitelintézet ügyvezető testületével, felső vezetésével vagy auditbizottságával vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó szervvel a pénzügyi beszámolóval és kontrollfunkciókkal kapcsolatos jelentős kérdésekről folytatott kommunikáció;
 - g. A lefolytatott ellenőrzési eljárások főbb megállapításai és következtetései.
31. Részletekbe menő kommunikáció esetén az illetékes hatóságoknak meg kell vitatniuk a könyvvizsgálókkal legalább a könyvvizsgálati módszert, a könyvvizsgálói jelentést és a könyvvizsgálóknak a hitelintézet ügyvezető szervével, felső vezetésével vagy auditbizottságával vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó szervvel a pénzügyi beszámolóval és kontrollfunkciókkal kapcsolatos jelentős kérdésekről folytatott kommunikációját, ideértve az 537/2014/EU rendelet 10. cikkében említett könyvvizsgálói jelentést és az említett rendelet 11. cikkében említett, az auditbizottsághoz címzett kiegészítő jelentést, amelyeket részletesebben az iránymutatások melléklete ismertet. Az illetékes hatóságok különösen a könyvvizsgálati módszer megvitatása során figyelembe vehetnek a hitelintézet felügyelete során keletkezett bármilyen megállapítást vagy következtetést.

3. alapelv: Az illetékes hatóságoknak meg kell osztaniuk a könyvvizsgálókkal a hitelintézet jogszabályban előírt könyvvizsgálata szempontjából releváns információkat.

32. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók között megosztandó releváns információk körébe tartoznak a felügyeleti folyamat során feltárt olyan információk, amelyek az illetékes hatóságok megítélése szerint a hitelintézet jogszabályban előírt könyvvizsgálata szempontjából relevánsak lehetnek.

33. A releváns információk a felügyeleti folyamat során szerzett információk és ismeretek, amelyek például – de nem kizárólag – a következő területekre vonatkoznak, és amelyek részletesen az iránymutatások mellékletében kerülnek bemutatásra, mindegyik esetében nem teljes körűen felsorolva az oda tartozó kérdésköröket:

- a. A hitelintézet külső környezete és kockázati profilja;
- b. Vállalati irányítás és belső kontrollok;
- c. A hitelintézetnek a vállalkozás folytatására való képessége;
- d. Pénzügyi kimutatások, eszközök és források értékelése, adatszolgáltatások;
- e. Felügyeleti értékelés és intézkedések.

34. Emellett az illetékes hatóságok közölhetnek a könyvvizsgálókkal bármilyen, a hitelintézeti ágazatot érintő aktuális vagy kialakulóban lévő problémát, mint például a szabályozás változása vagy makrogazdasági fejlemények, valamint a hitelintézeti ágazat egészében elvégzett tematikus és szakértői csoportok általi értékelések eredményei.

A kommunikáció formája

4. alapelv: Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti tényleges kommunikációt megfelelő kommunikációs csatornákon keresztül kell megvalósítani.

35. A kommunikáció formái általánosságban az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- írásbeli (például e-mailen vagy faxon) és szóbeli (például személyes találkozókön vagy távközlési eszköz útján, például telefonon);
- rendszeres (például a könyvvizsgálói jelentések) és eseti (például új szabályozási előírások esetében).

36. Minden olyan esetben írásbeli kommunikációt kell alkalmazni, amikor az egyértelműséget biztosítani kell, vagy a kommunikáció dokumentálására van szükség. Az illetékes

hatóságoknak fontolóra kell venniük írásbeli kommunikáció alkalmazását, amennyiben a kommunikáció tárgya az alábbi:

- A könyvvizsgálói jelentés és a könyvvizsgálók által a hitelintézet ügyvezető testületével, felső vezetésével vagy auditbizottságával vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó szervvel a pénzügyi beszámolóval és kontrollfunkciókkal kapcsolatos jelentős kérdésekről folytatott kommunikáció;
- Az elvégzett ellenőrzési eljárások és felügyeleti folyamatok megállapításai és következtetései,
- Összetett szakmai kérdések
- Kialakulóban lévő problémák
- A szabályozás változásai.

37. A nyílt, tényleges kommunikáció elősegítése érdekében személyes találkozót kell tartani az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók részvételével, különösen részletekbe menő kommunikáció esetén.

A kommunikáció résztvevői

5. alapelv: A kommunikációban részt vevők között mindkét fél részéről hozzáértő, tájékozott és felhatalmazott személyeknek kell lenniük.

38. A felügyeleti csoport vezetője és a fő könyvvizsgáló partner a kommunikáció elsődleges szereplője.

39. Olyan esetekben, amikor a kommunikáció nem a felügyeleti csoport vezetője és a fő könyvvizsgáló partner között zajlik, az érintett feleknek a felügyeleti csoport vezetőjét és a fő könyvvizsgáló partnert egyaránt indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatniuk kell a megvitatott kérdésekről és a kommunikáció eredményéről.

40. Az illetékes hatóságoknak fontolóra kell venniük, hogy érdemes lehet-e háromoldalú találkozót szervezni, különösen részletekbe menő kommunikáció esetén. Ennek értékelése során az illetékes hatóságoknak mérlegelniük kell az alábbiakat:

- a. szükségesnek tekintenek-e bármilyen pontosítást a hitelintézet ügyvezető testülete, felső vezetése vagy auditbizottsága vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó szerv részéről az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók által megvitatandó kérdések vonatkozásában;

- b. szükséges-e az illetékes hatóság, a könyvvizsgáló és a hitelintézet intézkedéseinek összehangolása.
41. A kétoldalú találkozók túlmenően háromoldalú találkozók szervezésére is sor kerülhet. A háromoldalú találkozókba szükség szerint bevonhatók a hitelintézet auditbizottságának tagjai, belső ellenőrei, az érintett fő kontrollfunkciók szakértői, vagy a hitelintézet ügyvezető testületének és felső vezetésének tagjai.
42. Ha az illetékes hatóság megítélése szerint az a felügyeleti feladatok ellátását elősegíti, és az uniós vagy nemzeti jogban előírt szakmai titoktartási feltételek azt lehetővé teszik, az illetékes hatóságok meghívhatnak más érintett hatóságokat (például a pénzügyi piacok felügyeletéért, a könyvvizsgálók közfelügyeletéért, vagy a hitelintézetek szanálásáért felelős hatóságokat) a könyvvizsgálókkal tartott találkozókra, illetve tájékoztathatják ezeket a hatóságokat a könyvvizsgálókkal folytatott megbeszélések eredményéről.
43. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti tényleges kommunikációnak folytonosságát biztosítani kell az abban részt vevő személyi állomány változásától függetlenül. Az illetékes hatóságoknak saját belső nyilvántartást kell vezetniük a kommunikációról annak biztosítására, hogy a kommunikációban korábban részt vett személyi állomány helyébe lépő új munkatársak elegendő információt szerezhessenek a múltban folyt kommunikációról. Ezen információk körébe tartozhatnak az alábbiak:
- a. a kommunikáció jegyzőkönyve vagy a jegyzőkönyv összefoglalója;
 - b. a megvitatott legfontosabb kérdések;
 - c. a megbeszélés nyomán született következtetések;
 - d. jövőbeli intézkedések.

A kommunikáció gyakorisága és időzítése

6. alapelv: Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti kommunikációnak olyan gyakorisággal kell történnie, amely biztosítja a jelentős információk időben történő megosztását.

44. Az illetékes hatóságoknak olyan, megfelelő gyakoriságú és időzítésű kommunikációt kell kialakítaniuk a könyvvizsgálókkal, amely lehetővé teszi a feladataik ellátása során megállapított problémákra vonatkozó releváns információk időben történő megosztását.
45. Az illetékes hatóságoknak egyeztetniük kell a könyvvizsgálókkal a kommunikáció gyakoriságának és időzítésének megfelelőségéről.

46. A kommunikációra a felügyeleti folyamatok vagy a könyvvizsgálati folyamatok bármely szakaszában sor kerülhet, ideértve az alábbiakban felsoroltak közül egy vagy több szakaszt:
- a. a (helyszíni vagy helyszínen kívüli) felügyeleti ellenőrzések előkészítése és tervezése alatt;
 - b. a (helyszíni vagy helyszínen kívüli) felügyeleti ellenőrzések elvégzése során;
 - c. a (helyszíni vagy helyszínen kívüli) felügyeleti ellenőrzések befejezése után;
 - d. a jogszabályban előírt könyvvizsgálat előkészítése és tervezése alatt;
 - e. a könyvvizsgálói jelentés aláírása előtt;
 - f. a könyvvizsgálói jelentés aláírása után.
47. Az illetékes hatóságoknak folyamatosan értékelniük kell, hogy vannak-e olyan kialakulóban lévő problémák, amelyek szükségessé teszik a kommunikáció gyakoriságának és időzítésének megváltoztatását vagy eseti kommunikáció kezdeményezését. Ide tartozhatnak a hitelintézet teljes ágazatát vagy annak egy részét érintő kérdések (mint például a makrogazdasági feltételek) vagy az egy adott hitelintézetet érintő kérdések (mint például a felügyeleti folyamatok vagy könyvvizsgálati eljárások során tett megállapítások, vagy azok az esetek, amikor konkrét kérdések pontosítást igényelnek).
48. Legalább évi egy alkalommal kétoldalú találkozó keretében sort kell keríteni részletekbe menő kommunikációra.

6. Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálói szakma közötti kommunikáció

7. alapelv: Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálói szakma közötti kommunikációnak olyan gyakorisággal kell történnie, amely biztosítja a felügyeleti feladatok és a hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálata szempontjából fontos kérdésekre vonatkozó információk időben történő megosztását.

49. Az illetékes hatóságoknak és a könyvvizsgálói szakmának (így a könyvvizsgálók csoportjának vagy a könyvvizsgálók szakmai érdekképviseleti szervezetének) törekednie kell a felügyeleti feladatok és a hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálata szempontjából fontos aktuális és kialakulóban lévő fejlemények tekintetében a közös szemléletmód kialakítására.
50. Az illetékes hatóságoknak legalább évente egy alkalommal találkozót kell tartaniuk a könyvvizsgálói szakmával, az illetékes hatóság és egy vagy több hitelintézet könyvvizsgálójával szervezett egyedi találkozótól függetlenül.
51. A kommunikációra a felügyeleti vagy könyvvizsgálati folyamatok bármely szakaszában sor kerülhet, és az illetékes hatóságoknak egyeztetniük kell a könyvvizsgálókkal a kommunikáció gyakoriságáról és időzítéséről.
52. Az Iránymutatások mellékletében található azon területek és kérdéskörök nem teljes körű felsorolása, amelyekre vonatkozóan az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálói szakma között információkat lehet megosztani.
53. Ha az illetékes hatóság megítélése szerint az a felügyeleti feladatok ellátását elősegíti, az illetékes hatóságok meghívhatnak más, a hitelintézetek prudenciális felügyeletéért felelős hatóságokat vagy más érintett hatóságokat (például a pénzügyi piacok felügyeletéért vagy a könyvvizsgálók közfelügyeletéért felelős hatóságokat) és szövetségeket (így a banki, számviteli és könyvvizsgálati ágazat érdekképviseleti szövetségeit) a könyvvizsgálói szakmával tartott találkozókra, vagy tájékoztathatják ezeket a hatóságokat és szövetségeket a könyvvizsgálókkal folytatott megbeszélések eredményéről.

Melléklet – Az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti kommunikáció területei és kérdéskörei

54. E mellékletben található azon területek és kérdéskörök nem teljes körű felsorolása, amelyekre vonatkozóan az illetékes hatóságok és valamely hitelintézet könyvvizsgálói, illetve a könyvvizsgálói szakma között ezen iránymutatások alkalmazása során adott esetben információk oszthatók meg. Az alábbiakban felsorolt kérdésköröket téma szerint csoportosítottuk, függetlenül attól, hogy ki szolgáltatja az információkat.

A hitelintézet külső környezete és kockázati profilja

- a. Kockázatértékelés és hatókör: az illetékes hatóság és a könyvvizsgálók értékelései a külső környezet és a hitelintézet teljesítményének, üzleti modelljének, vállalati felépítésének, kockázati koncentrációjának és kockázatvállalási hajlandóságának figyelembe vételével (ideértve ezek változásait).
- b. A szabályozás változásai.
- c. A számviteli és könyvvizsgálati standardok változásai.
- d. A hitelintézeti ágazatot érintő makrogazdasági fejlemények hatása.

Vállalatirányítás és belső kontrollok

- a. A hitelintézet vezető testületének kultúrája, filozófiája és működési stílusa (ideértve a vállalatirányítás minőségét és a hatáskörök koncentrálódását/megosztását a vezető testület tagjainak körében).
- b. A hitelintézet ügyvezető testülete tagjainak, felső vezetésének vagy az auditbizottság tagjainak vagy a hitelintézetben belül a pénzügyi beszámolóval és a kontrollfunkciókkal kapcsolatos jelentős kérdésekben az előbbiekkal egyenértékű feladatot ellátó testület tagjainak az alkalmassága (ideértve a vezetés strukturális belső változtatásainak és a szervezeti átszervezési folyamatoknak a végrehajtását).
- c. Az auditbizottság vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó testület szerepe a pénzügyi beszámolási folyamat felügyeletében.
- d. Az auditbizottság vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó testület könyvvizsgálókkal fennálló kapcsolatának minősége.

- e. A belső kontrollintézkedésekre vonatkozó észrevételek (például a könyvvizsgáló véleménye a következőkről: a pénzügyi beszámolási folyamattal összefüggésben a hitelintézet belső ellenőrzési és kockázatkezelési rendszerei főbb jellemzőinek a 2013/34/EU irányelv ⁷ 20. cikke szerinti vállalatirányítási nyilatkozatban szereplő ismertetése, az irányítás eredményessége, a kontrollkörnyezet, a kontrollintézkedések alkalmazása és nyomon követése, a fő kontrollfunkciók minősége és az IT-rendszerek), a könyvvizsgáló által elvégzett belső kontrollvizsgálatok eredményei és ezeknek a könyvvizsgálati módszer tekintetében jelentkező következményei (például ezek hatása arra, hogy milyen mértékben végeznek közvetlen ellenőrzést és vesznek igénybe szakértőket a jogszabályban előírt könyvvizsgálat során).
- f. A belső kontroll-folyamatok jelentős hiányosságai (például a kontrollintézkedéseknek a hitelintézet pénzügyi beszámolási folyamatai során azonosított, lényeges gyenge pontjai) és a könyvvizsgálók olyan kérdésekkel kapcsolatos észrevételei, amelyek jelentősek a hitelintézet ügyvezető testülete, felső vezetése vagy auditbizottsága tagjainak vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó testület tagjainak felelőssége szempontjából a hitelintézet stratégiai irányvonalának vagy a hitelintézet elszámoltathatósággal kapcsolatos kötelezettségeinek felügyelete során. Ez adott esetben magában foglalhatja a könyvvizsgáló észrevételeit a belső ellenőrzési funkció, kockázatkezelési funkció és megfelelési funkció eredményességére (ideértve a csalás – különösen belső kontrollintézkedések gyengeségei miatt fennálló – kockázatának értékelését) vonatkozóan.

A hitelintézetnek a vállalkozás folytatására való képessége

- a. A hitelintézet folyamatos működését érintő kockázatok értékelése, ideértve a tőkemegfelelési kockázatokat (úgy mint hitel-, piaci és működési kockázat, valamint a szavatoló tőkére és a leírható, illetve átalakítható kötelezettségekre vonatkozó minimumkövetelmény, azaz a MREL), a nagy kitettségekkel, a tőkeáttétellel, a likviditással és a finanszírozással kapcsolatos kockázatokat.
- b. A lehetséges hírnévkockázat bármely területére és a hitelintézet vonatkozó jogi követelményeknek való meg nem feleléséből eredő kockázatra (ezen belül a tényleges vagy lehetséges lényeges perekre és jogvitákra) vonatkozó észrevételek.

Könyvvizsgálati módszer

- a. Lényegesség a jogszabályban előírt könyvvizsgálat tervezése és végrehajtása során.
- b. Külső szakértők igénybevétele a jogszabályban előírt könyvvizsgálat során.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. június 26-i 2013/34/EU irányelve a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 182., 2013.6.29., 19. o.).

- c. A belső ellenőrök munkájának felhasználása a jogszabályban előírt könyvvizsgálat során.
- d. A számviteli politikák alkalmazása és azok változásai.
- e. A vezetés lehetséges elfogultságának eredete.
- f. Az azonosított jelentős kockázatot hordozó területek.
- g. A könyvvizsgáló által meghatározott tranzakciók kapcsán elvégzett egyedi munka (amelyhez szintén szükség lehetett szakértők igénybevételére).
- h. A jogszabályban előírt könyvvizsgálat során tapasztalt jelentős nehézségek (ideértve a könyvvizsgálók és a hitelintézet vezető testületének, felső vezetésének vagy ellenőrző bizottságának tagjai vagy a hitelintézetben belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó testület tagjai közötti nézeteltéréseket).
- i. A könyvvizsgálat tervezése során jelentős változtatáshoz vezető körülmények.

Pénzügyi kimutatások, eszközök és források értékelése, adatszolgáltatások

- a. A legfontosabb kockázati területekre és feltevésekre, ezen belül a jelentős tranzakciókra és értékelésekre vonatkozó álláspontok és vélemények (például a hitelveszteségek fedezetére képzett értékvesztés becslése és a pénzügyi eszközök értékelése területén).
- b. Olyan számviteli gyakorlatok és területek, amelyeken jelentős mértékű a becslési bizonytalanság (például a hitelveszteségek fedezetére képzett értékvesztés becslésének és a pénzügyi eszközök értékelésének a területe).
- c. Kritikus számviteli becslések és a vezetés elfogultságára utaló jelek:
 - i. amennyiben valamely hitelintézet következetesen olyan értékeléseket használ fel, amelyek az elfogadható értékelések tartományán belül tendenciózusan optimizmusról vagy pesszimizmusról tanúskodnak, valamint a vezetés lehetséges elfogultságára utaló más jelek; vagy
 - ii. amennyiben valamely hitelintézet azért bonyolít le tranzakciókat, hogy meghatározott számviteli vagy szabályozási eredményt érjen el, oly módon, hogy a számviteli vagy szabályozási mód technikailag elfogadható, de átláthatatlanná teszi a tranzakció lényegét.
- d. A jogszabályban előírt könyvvizsgálat során azonosított (helyesbített és helyesbítetlen) hibás állítások a pénzügyi kimutatásokban, valamint ezeknek a könyvvizsgálók általi értékelése.
- e. A pénzügyi kimutatásokban szereplő adatszolgáltatások megfelelősége és megbízhatósága, figyelembe véve a jogszabályban előírt beszámolási követelményeket,

valamint a folyó és korábbi megbeszéléseken megvitattott kockázatokat, tranzakciókat, véleményeket és feltevéseket.

A könyvvizsgálói jelentés és a könyvvizsgálók által a hitelintézet ügyvezető testületével, felső vezetésével, vagy auditbizottságával, vagy a hitelintézeten belül ezzel egyenértékű feladatokat ellátó testülettel a pénzügyi beszámolóval és kontrollfunkciókkal kapcsolatos jelentős kérdésekről folytatott kommunikáció

- a. Az 537/2014/EU rendelet 10. cikkében említett könyvvizsgálói jelentés.
- b. Az 537/2014/EU rendelet 11. cikkében említett, az auditbizottsághoz címzett kiegészítő jelentés.

A lefolytatott ellenőrzési eljárások főbb megállapításai és következtetései

- a. A jogszabályban előírt könyvvizsgálat során azonosított és a hitelintézet ügyvezető testületével, felső vezetésével, vagy auditbizottságával, vagy a hitelintézeten belül ezzel egyenértékű feladatot ellátó testülettel közölt problémák, például olyan hiányosságok a belső ellenőrzés területén, amelyek a könyvvizsgálók szakmai megítélése szerint figyelmet érdemelnek a hitelintézet vezetése részéről.
- b. Olyan jelentős kérdések, amelyekről intenzív vita folyt a hitelintézet ügyvezető testületével, felső vezetésével vagy auditbizottságával, vagy a hitelintézeten belül ezzel egyenértékű feladatot ellátó testülettel.

Felügyeleti értékelés és intézkedések

- a. A hitelintézettel szemben alkalmazott felügyeleti intézkedések.
- b. A közelmúltbeli intézményspecifikus felügyeleti kockázatértékelések és felülvizsgálatok (például a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat, azaz SREP⁸) során felmerülő problémák.
- c. Az illetékes hatóság által a hitelintézeti ágazat egészében elvégzett tematikus és szakértői csoportok általi értékelések eredményei.
- d. A hitelintézet szabályozói adatszolgáltatása, ezen belül a szabályozói tőke kapcsán felmerülő észrevételek.
- e. A vonatkozó jogi és prudenciális követelményeknek való megfelelés.

Egyéb

⁸ A 2013/36/EU irányelv 107. cikkének (3) bekezdésével összhangban kiadott EBH-iránymutatások (EBA/GL/2014/13).

- a. A korábbi években és találkozókön megvitatott kérdéskörök, ha azokat még mindig relevánsnak ítélik meg.
- b. A jogszabályban előírt könyvvizsgálat elvégzésére kinevezett könyvvizsgáló kinevezésével, változásával, felmentésével vagy lemondásával kapcsolatos kérdések.
- c. A jogszabályban előírt könyvvizsgálatokkal kapcsolatban felmerülő további ügyek, például az uniós vagy a nemzeti jogban meghatározott hatályos vagy új követelményekkel kapcsolatban felmerülő ügyek.
- d. Visszajelzés az illetékes hatóságok és a könyvvizsgálók közötti kommunikáció minőségéről és a kommunikáció javításának lehetséges módjairól.